

МІНІСТЕРСТВО ОСВІТИ І НАУКИ УКРАЇНИ
ЗАХІДНОУКРАЇНСЬКИЙ НАЦІОНАЛЬНИЙ УНІВЕРСИТЕТ
ВІННИЦЬКИЙ НАВЧАЛЬНО-НАУКОВИЙ ІНСТИТУТ ЕКОНОМІКИ

ЗАТВЕРДЖУЮ:
Директор ВННІЕ ЗУНУ

_____ Борис ПОГРІЩУК
« » 2023 р.

ЗАТВЕРДЖУЮ:
В.о. проректора з науково-
педагогічної роботи ЗУНУ

_____ Віктор ОСТРОВЕРХОВ
« » 2023 р.

РОБОЧА ПРОГРАМА

з дисципліни «МЕТОДОЛОГІЯ НАУКОВИХ ДОСЛІДЖЕНЬ»

Ступінь вищої освіти – бакалавр

Галузь знань – 07 Управління та адміністрування

Спеціальність – 076 Підприємництво та торгівля

Освітньо-професійна програма – «Підприємництво, торгівля та біржова діяльність»

Кафедра економіки, обліку та оподаткування

Форма навчання	Курс	Семестр	Лекції (год.)	Практ. (год.)	ІРС (год.)	Тренінг (год.)	СРС (год.)	Разом (год.)	Залік (сем.)	Іспит (сем.)
Денна	I	1	30	15	5	4	96	150	-	Іспит, 1
Заочна	I	1	8	4	-	-	138	150	-	Іспит, 2

Вінниця – ВННІЕ ЗУНУ – 2023 р.

Робоча програма складена на основі освітньо-професійної програми підготовки магістрів галузі знань 05 «Соціальні та поведінкові науки», спеціальності 051 «Економіка», затвердженої Вченою радою ЗУНУ (протокол № 10 від 23.06. 2023р.).

Робочу програму склала д.е.н., професор кафедри економіки, обліку та оподаткування Вікторія МЕЛЬНИК

Робоча програма затверджена на засіданні кафедри економіки, обліку та оподаткування ВННІЕ ЗУНУ, протокол № 1 від 28 серпня 2023 року

Завідувач кафедри _____ к.е.н., доцент Віктор ПИЛЯВЕЦЬ

Розглянуто та схвалено групою забезпечення спеціальності 051 «Економіка», протокол № __ від _____ 2023 р.

Керівник групи

забезпечення спеціальності _____ д. е. н., професор Віктор КОЗІЮК

**СТРУКТУРА РОБОЧОЇ ПРОГРАМИ НАВЧАЛЬНОЇ ДИСЦИПЛІНИ
«МЕТОДОЛОГІЯ НАУКОВИХ ДОСЛІДЖЕНЬ»**

1. ОПИС ДИСЦИПЛІНИ

Дисципліна «Методологія наукових досліджень»	Галузь знань, спеціальність, СВО	Характеристика навчальної дисципліни
Кількість кредитів ECTS – 5	Галузь знань 05 «Соціальні та поведінкові науки»	Статус дисципліни – дисципліна професійної підготовки блоку вибіркових дисциплін Мова викладання – українська
Кількість залікових модулів – 3	Спеціальність 051 «Економіка»	Рік підготовки: 2023/2024 <i>Денна – 1</i> <i>Заочна – 1</i> Семестр: <i>Денна – 1</i> <i>Заочна – 1,2</i>
Кількість змістових Модулів – 2	Освітня-професійна програма: «Економіка»	Лекції: <i>Денна – 30 год.</i> <i>Заочна – 8 год.</i> Практичні заняття: <i>Денна – 15 год.</i> <i>Заочна – 4 год.</i>
Загальна кількість годин – 150	Ступінь вищої освіти - магістр	Самостійна робота: <i>Денна – 96 год.</i> <i>Тренінг – 4 год.</i> <i>Заочна – 138 год.</i> Індивідуальна робота: <i>Денна – 5 год.</i>
Тижневих годин: Денна форма навчання – 10 год. з них аудиторних – 3 год.		Вид підсумкового контролю: <i>Денна – Іспит</i> <i>Заочна – Іспит</i>

2. Мета і завдання дисципліни «Методологія наукових досліджень»

2.1. Мета вивчення дисципліни:

Метою вивчення дисципліни «Методологія наукових досліджень» є формування здатностей самостійно мислити, приймати управлінські рішення, виконувати комплексні завдання ознайомити з методологією наукових досліджень, сформуванню вміння застосовувати її у практичній діяльності; організувати дослідницьку діяльність. Вибір даної дисципліни обумовлений необхідністю поліпшити рівень виконання робіт, підготувати студентів до майбутньої наукової і професійної діяльності. Вивчення МНД дозволяє грамотно, методологічно і методично правильно й ефективно здійснювати теоретичні і прикладні навчально-наукові дослідження.

2.2. Завдання вивчення дисципліни:

Теоретична підготовка з питань сутності понять і категорій методологій наукових досліджень; організації процесу наукового дослідження; застосування теоретичних та емпіричних методів дослідження; методик дослідження, їх змісту і принципів розробки; розробки етапів та форм процесу наукового дослідження; організації науково-дослідної роботи магістрів; специфіки наукового пізнання; змісту та структури процесу наукового дослідження; оформлення результатів наукових досліджень та впровадження їх у практику; визначення економічної ефективності наукових досліджень.

2.3. Перелік компетентностей, формування котрих забезпечує вивчення дисципліни:

Професійна компетентність фахівця з управління персоналом виявляється через його здатність достатньо впевнено знати теорію навчальної дисципліни «Методологія наукових досліджень» і вміти ефективно застосовувати теоретичні знання під час проходження переддипломної практики для розв'язання численних практичних завдань і набути креативних навиків, які дозволяють вирішувати розв'язувати завдання його на відповідній посаді.

При вивченні дисципліни «Методологія наукових досліджень» студенти отримають такі компетентності (здатність):

здатність проводити наукові дослідження, використовуючи сучасні інформаційні носії

- здатність застосовувати теоретичні та емпіричні методи дослідження;
- здатність до планування науково-дослідних робіт;
- здатність організувати науково-дослідну роботу; здатність до формування та обґрунтування наукових гіпотез; здатність до оволодіння традиційними та сучасними інноваційними методами проведення досліджень;
- здатність складати і оформляти організаційно-технічні та методичні

документи щодо оцінювання ефективності технологій управління персоналом;

- здатність до оформлення результатів наукових досліджень та впровадження їх у практику;

- здатність до інформаційного забезпечення процесу наукового дослідження;

- здатність до наукового пізнання на основі системного, синергетичного підходів;

- здатність до висвітлення наукових результатів, підготовки наукових публікацій;

- здатність до визначення економічної ефективності наукових досліджень.

2.4. Передумови для вивчення дисципліни

Вивчення дисципліни «Методологія наукових досліджень» ґрунтується на положеннях таких дисциплін: менеджмент, економічна теорія, філософія, управління трудовим потенціалом, управління персоналом, організація праці, мотивація персоналу, аудит персоналу.

2.5. Програмні результати навчання

Основними **результатами навчання** після вивчення курсу «Методологія наукових досліджень» мають бути сформовані фахові компетенції, які дадуть студентам знання та вміння для розв'язування численних практичних завдань, а саме **вміння**:

- правильно і ефективно організувати власну науково-навчальну дослідну роботу;

- оформляти згідно сучасним вимогам основні види науково-дослідних і навчальних робіт;

- використати отриманні знання для виконання і захисту дипломних робіт;

- застосовувати наукові підходи до формування та обґрунтування ефективних стратегій в економічній діяльності;

- вирішувати економічні та управлінські проблеми на наукових підходах і засадах; розв'язувати наукові завдання у виробничих умовах; залучати працівників до інноваційної праці та підвищувати їх трудову та креативну (творчу) активність.

3. Зміст дисципліни «методологія наукових досліджень»

Змістовий модуль 1.

Основи наукового пізнання, теоретичні та емпіричні методи дослідження.

Тема 1. Поняття про науку, її суть, мета і завдання. Предмет, мета і завдання курсу «Методологія наукових досліджень»

Наука - система знань. Функції науки. Наукове і ненаукове пізнання світу. Місце науки серед інших форм пізнання: релігії, мистецтва, філософії, містичного і езотеричного пізнання світу. Закономірності історичного розвитку науки. Пранаука і наука нового типу. Наука як феномен “західної” цивілізації. Гіпотези про виникнення науки.

Критерій правдивості науки - практика. Неправдиві (псевдонауки) науки. Мета науки, її завдання. НТП і наука.

Система наукових знань. Фундаментальні і прикладні науки. Природничі, суспільні і гуманітарні науки. Метанаука. Науковедення (наукознавство). Зв'язки між науками. Міждисциплінарні дослідження.

Вузкий (спеціалізований) науковий напрям та його зв'язок з іншими науками через єдиний методологічний підхід (спільні методи дослідження, єдиний понятійно - термінологічний апарат). Використання категорій інших наук. Роль міждисциплінарних досліджень.

Структура науки: об'єкт, предмет дослідження. Предмет дослідження - сукупність об'єкта дослідження, аспекту дослідження, мети і методів дослідження. Поняття про теорію, методологію і методи науки.

Ефективність науки. Кількісні показники і темпи розвитку.

Прогнозування науки і наукометрія. Аналіз цитування. Інформаційний “потоп”. Нерівномірність досягнень і розміщення науковців. Територіальна концентрація і “втікання мозків”. Інтернаціоналізація науки.

Література: [1-20].

Тема 2. Основні категорії науки. Суть і особливості процесу наукового пізнання

Основні структурні елементи науки: принципи (постулати), проста абстракція (поняття, визначення), категорії, аксіоми, закономірності, закони. Наукова гіпотеза.

Процес пізнання: спостереження - накопичення фактів - абстрактне мислення - практика. Систематизація, узагальнене логічне осмислення. Структурні елементи пізнання: факт - проста абстракція - категорія (складна абстракція).

Поняття про методи (способи) дослідження; загальні (спільні) і спеціальні (конкретні), нові і традиційні методи. Методи дослідження - інструмент вирішення завдань і конкретних задач. Якісні і кількісні методи. Математизація і комп'ютеризація науки. Моделювання. Концепція науки - алгоритм рішення сучасної наукової проблеми. Зв'язок категорій “гіпотеза” і

“концепція”.

Теорія науки - сукупність наукових принципів і методів. Суть методології науки як сукупності теоретичних і методологічних аспектів науки. Чотири рівні методології: 1) найвищий - філософський метод; 2) рівень загальнонаукових принципів і форм досліджень; 3) конкретна наукова методологія; 4) методика і техніка досліджень. Наукова парадигма. Поняття про методику досліджень.

Загальні методи пізнання: емпіричні і теоретичні. Спостереження, експеримент, логічні схеми (метод індукції, дедукції, аналогій). Аналіз і синтез. Повнота, однорідність, порівнянність, точність і достовірність фактів, їх критична оцінка, ранжування. Абстрагування, формалізація, моделювання. Евристичні методи.

Література: [2-20].

Тема 3. Загальні наукові аспекти методології досліджень

Загальна структура дослідної роботи: 1) формування теми наукового дослідження; 2) формування мети і задач дослідження; 3) теоретичні дослідження; 4) експериментальні або емпіричні дослідження; 5) аналіз і оформлення наукового дослідження; 6) впровадження і ефективність наукового дослідження.

Вибір теми дослідження: науковий напрям, проблема, тема, підтеми, питання. Роль наукових організацій у виборі конкретної теми дослідження. Актуальність, новизна, ефективність (теоретичне, практичне значення) теми. Впровадження і апробація теми.

Вибір мети дослідження і формування на її основі конкретних завдань (задач). Первинні знання про тему і збір інформації.

Інформаційна база досліджень: носії і джерела інформації, їх види. Збирання емпіричної (статичної та ін.) інформації. Значення сучасних інформаційних засобів (Інтернету та ін.). Методи збирання і первинної обробки інформації.

Теоретичні дослідження. Авторський внесок у розвиток наукової ідеї (власне відношення, вибір наукової бази, уточнення наукових понять, нові ідеї).

Вибір методології дослідження - схеми вирішення завдань.

Експериментальні (прикладні) дослідження: вибір конкретних методів і техніки, інструментів дослідження.

Аналіз і оформлення наукових досліджень. Методи аналізу. Формування висновків і пропозиції. Оцінка ефективності наукового дослідження.

Впровадження дослідження, його апробація. Практичне використання. Винахідницька і конструкторська діяльність. Патентування.

Література: [2-8, 11-15, 17, 20].

Змістовний модуль 2.

Методологія проведення дослідження: розробка, перевірка та обробка даних.

Тема 4. Структура дослідження. Розробка концептуальних положень і апарату дослідження.

Поняття актуальності дослідження та визначення ступеня його наукової розробки. Визначення об'єкта, предмета, теми дослідження.

Попереднє ознайомлення з літературою та визначення головних напрямків дослідження. Збирання і відбір інформації для проведення дослідження. Формулювання загальної і проміжної цілей дослідження.

Вибір методології, опорних теоретичних положень дослідження. Визначення ходу та передбачуваних результатів дослідження. Побудова гіпотези дослідження, вибір методів дослідження.

Види гіпотез: нульова, описова, пояснювальна, основна, робоча, прогностична. Складання робочого плану.

Література: [3-6, 10-15, 19, 20].

Тема 5. Розробка та експериментальна перевірка моделі, головних ідей, концептуальних положень, що покладені в основу дослідження.

Збирання та накопичення матеріалів дослідження. Організація і проведення експерименту:

- перевірка експериментальної документації;
- вибір засобів вимірювання, їх конструювання;
- обробка результатів спостереження.

Які вимоги до побудови моделі Ви знаєте? Наведіть приклади використання моделей при прийнятті управлінських рішень.

Аналіз і узагальнення даних дослідження. Визначення репрезентативності висновків. Співставлення результатів дослідження із теорією. Аналіз розходжень. Уточнення теоретичних моделей, досліджень та висновків. Проведення додаткових експериментів. Реалізація результатів виконаного дослідження.

Література: [2-6, 9, 11-14, 19-20].

Тема 6. Обробка даних дослідження та оформлення результатів.

Основні вимоги щодо написання роботи: стисливість, логічність, конкретність.

Стандарти оформлення (паперу, друкування, посилання на джерела, ілюстрацій, скорочень, аббревіатур, формул та ін.).

Правила оформлення і вимоги щодо статей, доповідей про роботу, тез доповідей, монографій, студентських робіт, дисертацій, звітів, та ін.

Література: [4-5, 10-15, 17-18, 20].

**4. Структура залікового кредиту з дисципліни «Економіка підприємства»
(денна форма навчання)**

	Кількість годин				
	Лекції	Практичні заняття	Самостійна робота	Індивідуальна робота	Контрольні заходи
Змістовий модуль 1. Підприємство в сучасній системі господарювання					
Тема 1. Поняття про науку, її суть, мета і завдання. Предмет, мета і завдання курсу «МНД»	4	2	16	1	тестування
Тема 2. Основні категорії науки. Суть і особливості процесу наукового пізнання	4	2	16	1	тестування
Тема 3. Загальні наукові аспекти методології досліджень	4	2	16	1	тестування, розрахунково-аналітичні завдання
Змістовий модуль 2. Методологія проведення дослідження: розробка, перевірка та обробка даних					
Тема 4. Структура дослідження. Розробка концептуальних положень і апарату дослідження	6	3	16	1	розрахунково-аналітичні завдання
Тема 5. Розробка та експериментальна перевірка моделі, головних ідей, концептуальних положень, що покладені в основу дослідження	6	3	16	1	розрахунково-аналітичні завдання
Тема 6. Обробка даних дослідження та оформлення результатів	6	3	16	-	розрахунково-аналітичні завдання
Разом	30	15	96	5	

(заочна форма навчання)

	Кількість годин				
	Лекції	Практичні заняття	Самостійна робота	Індивідуальна робота	Контрольні заходи
Змістовий модуль 1. Підприємство в сучасній системі господарювання					
Тема 1. Поняття про науку, її суть, мета і завдання. Предмет, мета і завдання курсу «МНД»	1	-	23	-	тестування
Тема 2. Основні категорії науки. Суть і особливості процесу наукового пізнання	2	-	23	-	тестування
Тема 3. Загальні наукові аспекти методології досліджень	1	2	23	-	тестування, розрахунково-аналітичні завдання

Змістовий модуль 2.					
Практичне забезпечення діяльності підприємства					
Тема 4. Структура дослідження. Розробка концептуальних положень і апарату дослідження	2	2	23	-	розрахунково-аналітичні завдання
Тема 5. Розробка та експериментальна перевірка моделі, головних ідей, концептуальних положень, що покладені в основу дослідження	1	-	23	-	розрахунково-аналітичні завдання
Тема 6. Обробка даних дослідження та оформлення результатів	1	-	23	-	розрахунково-аналітичні завдання
Разом	8	4	138	-	

5. Тематика практичних занять з дисципліни «Методологія наукових досліджень»

Практичне заняття №1

Тема: Поняття про науку, її суть, мета і завдання. Предмет, мета і завдання курсу «МНД».

Мета: закріпити та поглибити знання з теоретичних основ наукових досліджень.

Питання для обговорення:

1. Предмет, мета, завдання, структура курсу “МНД”.
 2. Функції науки. Наукове і ненаукове пізнання світу.
 3. Критерій правдивості науки - практика.
 4. Система наукових знань. Фундаментальні і прикладні науки. Природничі, суспільні і гуманітарні науки. Метанаука.
 5. Роль міждисциплінарних досліджень.
 6. Структура науки: об’єкт, предмет дослідження. Поняття про теорію, методологію і методи науки.
 7. Ефективність науки. Кількісні показники і темпи розвитку. Прогнозування науки і наукометрія.
- Література: [1-19].

Практичне заняття №2

Тема: Основні категорії науки. Суть і особливості процесу наукового пізнання

Мета: поглибити знання про науку, її категорії та методи наукові дослідження.

Питання для обговорення:

1. Основні структурні елементи науки: принципи (постулати), проста абстракція (поняття, визначення), категорії, аксіоми, закономірності, закони. Поняття про наукову гіпотезу.
2. Процес пізнання: спостереження - накопичення фактів - абстрактне

мислення - практика.

3. Поняття про методи дослідження; загальні (спільні) і спеціальні (конкретні), нові і традиційні методи.

4. Якісні і кількісні методи. Математизація і комп'ютеризація науки.

Роль моделювання.

5. Концепція науки - алгоритм рішення сучасної наукової проблеми.

6. Теорія науки - сукупність наукових принципів і методів.

7. Чотири рівні методології: 1) найвищий - філософський метод; 2) рівень загальнонаукових принципів і форм досліджень; 3) конкретна наукова методологія; 4) методика і техніка досліджень. Наукова парадигма.

8. Загальні методи пізнання: емпіричні й теоретичні.

9. Аналіз і синтез. Евристичні методи пізнання.

Література: [2-18].

Практичне заняття №3

Тема: Загальні наукові аспекти методології досліджень.

Мета: Загальні наукові аспекти методології досліджень.

Питання для обговорення:

1. Загальна структура дослідницької роботи, її основні складові і етапи проведення.

2. Вибір теми дослідження. Актуальність, новизна, ефективність теми. Впровадження і апробація теми.

3. Вибір мети дослідження і формування його завдань.

4. Інформаційна база досліджень. Способи первинної обробки інформації, її джерела і носії.

5. Вибір методології дослідження - схеми і способів вирішення завдань.

6. Аналіз і оформлення наукових досліджень. Оцінка ефективності наукового дослідження.

7. Впровадження і апробація наукового дослідження. Його практичне використання.

Література: [2-10, 11-15, 17, 20].

Практичне заняття №4

Тема: Структура дослідження. Розробка концептуальних положень і апарату дослідження.

Мета: вивчити та закріпити основні правила підготовки до написання наукової роботи та методології початкового етапу дослідження.

Питання для обговорення:

1. Поняття актуальності дослідження та визначення ступеня його наукової розробки.

2. Визначення об'єкта, предмета, теми дослідження.

3. Попереднє ознайомлення з літературою та визначення головних напрямків дослідження. Збирання і відбір інформації для проведення дослідження.

4. Формулювання загальної і проміжної цілей дослідження.
5. Вибір методології, опорних теоретичних положень дослідження.
6. Визначення ходу та передбачуваних результатів дослідження.
Побудова гіпотези дослідження, вибір методів дослідження.

7. Види гіпотез: нульова, описова, пояснювальна, основна, робоча, прогностична. Складання робочого плану.

Література: [3-6, 10-15, 19].

Практичне заняття №5

Тема: Розробка та експериментальна перевірка моделі, головних ідей, концептуальних положень, що покладені в основу дослідження.

Мета: закріпити та поглибити знання з теоретичних основ інформаційного забезпечення науково-дослідницької роботи та проведення експериментів.

Питання для обговорення:

1. Збирання та накопичення матеріалів дослідження. Організація і проведення експерименту:

- а. перевірка експериментальної документації;
- б. вибір засобів вимірювання, їх конструювання;
- в. обробка результатів спостереження.

2. Приклади використання моделей при прийнятті управлінських рішень.

3. Аналіз і узагальнення даних дослідження. Визначення репрезентативності висновків.

4. Співставлення результатів дослідження із теорією. Аналіз розходжень.

5. Уточнення теоретичних моделей, досліджень та висновків.
Проведення додаткових експериментів.

6. Реалізація результатів виконаного дослідження.

Література: [2-6, 9, 11-14, 19]

Практичне заняття №6

Тема: Обробка даних дослідження та оформлення результатів.

Мета: закріпити та поглибити знання з оформлення результатів наукового дослідження.

Питання для обговорення:

1. Основні вимоги щодо написання роботи: стисливість, логічність, конкретність.

2. Стандарти оформлення (паперу, друкування, посилання на джерела, ілюстрацій, скорочень, аббревіатур, формул та ін.).

3. Правила оформлення і вимоги щодо статей, доповідей про роботу, тез доповідей, монографій, студентських робіт, дисертацій, звітів, та ін.

Література: [4-5, 10-15, 17-18]

6. Комплексне практичне індивідуальне завдання

Комплексне практичне індивідуальне завдання (надалі КПЗ) є видом позааудиторної індивідуальної роботи студента навчального чи навчально - дослідницького характеру, яке використовується в процесі вивчення програмного матеріалу навчального курсу і є окремим заліковим модулем з дисципліни.

Комплексне практичне індивідуальне завдання (надалі КПЗ) є невід'ємною частиною навчального процесу і розцінюється як серйозне осмислення набутих знань отриманих студентом при вивченні курсу «Методологія наукових досліджень».

КПЗ є одним із засобів оволодіння навчальним матеріалом. Навчальний час, відведений для КПЗ, регламентується планом підготовки студентів з курсу «Методологія наукових досліджень».

Зміст та обсяг КПЗ по вивченню даного курсу узгоджується з іншими видами навчальної діяльності студентів. У зв'язку з цим планування, організація і реалізація КПЗ є одним з важливих завдань у навчанні студента.

Варіанти КПЗ з дисципліни «Методологія наукових досліджень»

Варіанти 1-40

1. Визначте значення, мету, завдання, об'єкти, предмет за темою дипломної роботи
2. Розробка опитувальників, анкет та іншого інструментарію для отримання емпіричних даних за темою дипломної роботи.
3. Здійснити анотацію статті (5-6), монографії або окремих глав, що тісно пов'язані з темою дипломної роботи.
4. Написати та оформити тези за темою дипломної роботи.
5. Написати рецензію на запропонований матеріал.
6. Оформити реферат згідно вимог до наукової роботи за темами (на вибір 1-40):

1. Наука, її суть і закономірності історичного розвитку.
2. Система наукових знань і зв'язки між науками.
3. Сучасна роль і значення міждисциплінарних досліджень.
4. Структура науки, співвідношення між її основними елементами.
5. Основні категорії науки, їх логічна структура.
6. Процес наукового пізнання, його основні елементи.
7. Суть наукового дослідження, його структурні елементи і етапи.
8. Науково-технічна інформація.
9. Основні напрями і методи наукових досліджень.
10. Теорія науки: її суть, структура, особливості формування.
11. Методологія наукових досліджень.
12. Формулювання і вибір теми наукового дослідження.
13. Формулювання мети і задач дослідження, вибір методики дослідження.

14. Методологія теоретичних досліджень.
15. Методологія експериментальних досліджень.
16. Аналіз теоретико-експериментальних досліджень і формулювання висновків і пропозицій.
17. Впровадження і ефективність наукових досліджень.
18. Характеристика основних загальнонаукових (базових) методів дослідження.
19. Методи структуризації наукових знань.
20. Економічні методи дослідження трудових ресурсів, населення і економіки праці.
21. Соціологічні методи дослідження працівників, трудових ресурсів, населення.
22. Сутність наукової творчості та її особливості.
23. Види наукової діяльності і функціональні ролі науковців.
24. Організація індивідуальної наукової роботи.
25. Організація колективної наукової роботи.
26. Організація і розвиток науки в Україні.
27. Наука як особлива форма процесу пізнання. Наука і псевдонаука.
28. Соціальна функція науки і мета наукового дослідження.
29. Системний характер наукового дослідження.
30. Наукова проблема як початок наукового дослідження.
31. Пізнавальна діяльність і соціальна відповідальність науковця.
32. Сучасна інформаційна революція, її вплив на розвиток науки.
33. Зміст наукової діяльності.
34. Наукове прогнозування, його суть і значення.
35. Закони і закономірності, їх суть і види.
36. Роль науковця і науки у політиці, економіці, соціальному житті.
37. Види наукових робіт і публікацій, їх функції і особливості.
38. Динаміка наукової діяльності. Виникнення і розвиток наукових ідей.
39. Загальне науковедення (наукознавство) і філософія науки.
40. Продукція наукової діяльності.

7. Самостійна робота

Самостійна робота студентів є одним з основних способів набуття та засвоєння знань з курсу «Методологія наукових досліджень». Студенти повинні самостійно опрацювати як питання курсу, що даються під час лекційних занять, так і питання, на які лекційний час не передбачено або такі, що доцільно поглибити.

Перелік питань визначається викладачем і може змінюватись. Форми звіту студентів за результатами самостійної роботи також визначаються викладачем. Контроль самостійного вивчення окремих питань відбувається на основі колоквиумів, підготовки завдань есе, контрольних робіт, вибіркових

опитувань на практичних заняттях, які проводяться викладачем за графіком контролю самостійної роботи студентів.

Тематика самостійної роботи студентів

№ п/п	Тематика	Кількість годин	
		Денна	Заочна
1.	Історичний нарис становлення і розвитку наукового пізнання світу	3	4
2.	Специфіка і відмінності різних форм пізнання світу (містичної, релігійної, художньої і наукової)	3	4
3.	Сучасні особливості розвитку науки	3	4
4.	Труднощі й особливості проведення міждисциплінарних наукових досліджень.	3	4
5.	Проблеми прогнозування розвитку науки та оцінки її ефективності.	3	4
6.	Суть і значення “наукометрії”	3	4
7.	Види і способи систематизації фактичного матеріалу	3	4
8.	Суть і значення теоретичних і емпіричних методів пізнання.	3	4
9.	Вимоги щодо збирання і систематизації емпіричних фактів.	3	4
10.	Границі й суть використання евристичних методів рішення	2	4
11.	Специфіка методології соціально-економічних досліджень.	3	4
12.	Вплив методики проведення наукового дослідження на структуру роботи.	3	3
13.	Специфіка теоретичного розділу роботи і вимоги щодо систематизації основних наукових ідей і категорій. Авторський внесок у теоретичні дослідження.	3	4
14.	Використання графічних методів наукового дослідження.	2	3
15.	Економіко-статистичні методи: види, суть і значення, сфера використання.	2	4
16.	Основні види, умови і обмеження використання економетричних методів.	3	3
17.	Умови об’єктивності і основні правила проведення соціологічних досліджень.	3	4
18.	Врахування психологічних аспектів у соціологічних дослідженнях.	3	3
19.	Мотивація наукової творчості	3	4

20.	Вплив особистості на вибір форми наукової діяльності.	3	4
21.	Інтелектуальні, психологічні, моральні, освітні вимоги до науковця.	3	3
22.	Процес наукового відкриття з точки зору роботи мозку (оцінки психологів).	3	4
23.	Сутність, характер і шляхи вирішення наукової проблеми.	3	3
24.	Формування та обґрунтування наукових гіпотез.	3	4
25.	Основні етапи роботи з літературними джерелами в рамках наукового дослідження.	3	4
26.	Види записів, які необхідні під час роботи з науковою літературою	3	4
27.	Сучасна інформаційна база наукових досліджень	3	4
28.	“Інформаційний потоп” і як в ньому орієнтуватися.	3	4
29.	Правдивість сучасних джерел інформації.	3	4
30.	Логіка подання матеріалу у науково-дослідних роботах.	3	4
31.	Суть і особливості формулювання рекомендацій і висновків	2	4
32.	Форми представлення результатів наукових досліджень.	2	4
33.	Вимоги до структури наукових статей, встановлені вищою атестаційною комісією (ВАК) України.	3	4
34.	Правила оформлення ілюстративного матеріалу (плакати, слайди).		4
35.	Відмінність вимог до наукової доповіді та наукової статті.	2	4
36.	Основні елементи наукового дослідження, які необхідно виявити в процесі структуризації наукової статті.	-	4

Порядок проведення тренінгу

- 1. Вступна частина* проводиться з метою ознайомлення студентів з темою тренінгового заняття.
- 2. Організаційна частина* полягає у створенні робочого настрою у колективі студентів, визначенні правил проведення тренінгового заняття. Можлива наявність роздаткового матеріалу у вигляді таблиць, бланків документів.
- 3. Практична частина* реалізовується шляхом виконання завдань у групах студентів з певних проблемних питань теми тренінгового заняття.
- 4. Підведення підсумків.* Обговорюється результати виконаних завдань у групах. Обмін думками з питань, які виносились на тренінгові заняття.

Тематичні напрями тренінгу

№	Тема	Мета	К-ть годин
1	Складання анотації до наукової статті	Набуття навиків щодо складання анотації до наукової статті	2
2	Обробка даних соціологічного опитування в програмі SPSS.	Набуття навиків щодо побудови моделей та обробка даних соціологічного опитування	2
Разом			4

8. Методи навчання

У навчальному процесі застосовуються: лекції, практичні та індивідуальні завдання, групова робота, виконання самостійної роботи, а також методи опитування, тестування.

9. Засоби оцінювання та методи демонстрування результатів навчання

В процесі вивчення дисципліни «Методологія наукових досліджень» використовуються методи оцінювання навчальної роботи студента:

- поточне тестування та опитування;
- підсумкове оцінювання по кожному змістовному модулю;
- ректорська контрольна робота;
- оцінювання виконання КПІЗ;
- іспит.

10. Політика оцінювання

Політика щодо дедлайнів і перескладання: Для виконання індивідуальних завдань і проведення контрольних заходів встановлюються конкретні терміни. Перескладання модулів відбувається з дозволу дирекції інституту за наявності поважних причин.

Політика щодо академічної доброчесності: Письмові роботи (теоретична частина КПІЗ) підлягають перевірці на наявність плагіату та допускаються до захисту з коректними тестовими запозиченнями (не більше 25%). Використання друкованих і електронних джерел інформації під час контрольних заходів та екзаменів заборонено.

Політика щодо відвідування: Відвідування занять є обов'язковим компонентом оцінювання. За об'єктивних причин (наприклад, карантин, воєнний стан, хвороба, закордонне стажування) навчання може відбуватись в он-лайн формі за погодженням із керівником курсу з дозволу дирекції інституту.

11. Критерії поточного та підсумкового контролю

Підсумковий бал (за 100-бальною шкалою) з дисципліни «Методологія наукових досліджень» визначається як середньозважена величина, залежно від питомої ваги кожної складової залікового кредиту:

Заліковий модуль 1 (змістовий модуль 1)	Заліковий модуль 2 (ректорська контрольна робота)	Заліковий модуль 3 (підсумкова оцінка за КППЗ)	Заліковий модуль 4 (екзамен)
20%	20%	20%	40%
1. Опитування під час занять (тема 1-6 по 10 балів) = 60 балів 2. Модульна робота = 40 балів	1. Опитування під час занять (тема 1-5 по 10 балів) = 50 балів 2. Письмова робота = 50 балів	1. Активна участь у тренінгах = 20 балів. 2. Написання КППЗ, на основі сформованого індивідуального завдання = 50 балів. 3. Захист КППЗ = 30 балів	1. Відповідь на 10 тестових питань = 20 балів. 2. Відповідь на теоретичне питання = 30 балів. 3. Управлінська ситуація = 20 балів. ейс = 30 балів.
Тиждень (8)	Тиждень (15)	Тиждень (15)	Тиждень (За окремим розкладом)

Шкала оцінювання:

За шкалою Університету	За національною шкалою	За шкалою ECTS
90–100 відмінно	відмінно	A (відмінно)
85-89	добре	B (дуже добре)
75–84		C (добре)
65–74	задовільно	D (задовільно)
60-64		E (достатньо)
35–59	незадовільно	FX (незадовільно з можливістю повторного складання)
1–34		F (незадовільно з обов'язковим повторним курсом)

12. Інструменти, обладнання та програмне забезпечення використання яких передбачає навчальна дисципліна

№	Найменування	Номер теми
1.	Мультимедійний процесор	1-12
2.	Проекційний екран	1-12
3.	Комунікаційне програмне забезпечення (Internet Explorer, Opera, Google Chrome, Firefox)	1-12
4.	Наявність доступу до мережі Інтернет	1-12
5.	Персональні комп'ютери	1-12
6.	Комунікаційне програмне забезпечення (Zoom) для проведення занять у режимі он-лайн (за необхідності)	1-12
7.	Комунікаційна навчальна платформа (Moodle) для організації дистанційного навчання (за необхідності)	1-12
8.	Програмне забезпечення: ОС Windows	1-12
9.	Інструменти Microsoft Office (Word, Excel, PowerPoint і т.і.)	1-12
10.	Google Forms, Google Sheets	1-12

РЕКОМЕНДОВАНА ЛІТЕРАТУРА

1. Закон України «Про наукову і науково-технічну діяльність». № 848 - VIII від 26 листопада 2015 року із змінами та доповненнями. ВВР, 2016. № 3. ст.25. Редакція від 18.04.2021, підстава 1369-IX
2. Бірта Г.О., Бургу Ю.Г. Методологія і організація наукових досліджень: навч. посіб. К.: Центр навчальної літератури, 2014. 142 с.
3. Голіков В. А., Козьмініх М. А., Онищенко О. А. Методологія наукових досліджень: навч. посіб. Одеса. 2014. 163 с.
4. Данильян О.Г., Дзьобань О.П. Методологія наукових досліджень. Підручник К.: Право, 2023. 488 с.
5. Євтушенко М.Ю., Хижняк М.І. Методологія та організація наукових досліджень. К.: Центр навчальної літератури, 2021. 350 с.
6. Кальниш Ю. Г. Методологія наукових досліджень: навч.-метод. посіб. для підготов. магістрів за спец. 8.150101 Державна служба. Київ. 2013. 125 с.
7. Костюкевич В. М., Коннова М. В. Методологія наукових досліджень: навчальний посібник. Вінниця. 2017. Т. 172.
8. Кравцова О. Д. А. Н.Городищева Логіка і методологія наукових досліджень. Навчальний посібник.К.: Магістратура., 2018. 168с.
9. Ладика В.І., Шильман Л.З., Перцевой Ф.В. Методологія наукових досліджень. К.: Вид-во. Олді , 2022. 222с.
10. Малигіна В. Д. Методологія наукових досліджень. Рівне. 2016. 247 с.
11. Матвієнків С. М. Методологія наукових досліджень: навч.-метод. посіб. Івано-Франківськ: Прикарпатський національний університет ім. В. Стефаника, 2010. 84 с.
12. Медвідь В.Ю., Данько Ю.І., Коблянська І.І. Методологія та організація наукових досліджень (у структурно-логічних схемах і таблицях) : навч.посіб.К.: Університетська книга. 2020, 219с.
13. Методологія наукових досліджень: комплекс навчально-методичного забезпечення для підготовки аспірантів за спеціальністю 053 «Психологія» К.: КПІ ім. Ігоря Сікорського, 2016. 26 с.
14. Методологія наукових досліджень. Методичні рекомендації до практичних робіт студентів, які навчаються за освітньою програмою «Економіка підприємства». Харків. 2017. 43 с.
15. Методологія наукових досліджень: методичні вказівки до практичних занять для студентів денної форми навчання за напрямом підготовки «Управління персоналом та економіка праці». Кіровоград: КНТУ, 2013. 44 с.
16. Мокін Б.І. Методологія та організація наукових досліджень: навч. посіб. Вінниця. 2014. 180 с.
17. Палеха Ю. І. Основи науково-дослідної роботи: навч. посіб. Київ. 2013. 336 с.
18. Радіонова І. Ф. Методологія наукових досліджень: прикладний аспект: навч. посіб. Київ. КНЕУ. 2010. 106 с.
19. Свідло К.В., Лазарева Т.А., Бачієва Л.О. Методологія і організація наукових досліджень в харчовій галузі. Підручник. Світ книг., 2018. 225 с.
20. Шишкіна Є.К., Носирєв О.О. Методологія наукових досліджень: навч. посіб. Харків «Діса-Плюс», 2018. 200 с.

